

Vi tabte og vi vandt

- en læsning af bogen om Kirkeasyl

af Liv Nimand Duvå

I forrige nummer af visAvis bragte vi en omtale af bogen *Kirkeasyl – en kamp for ophold kort før dens udgivelse på toårsdagen for rydningen af Brorsøns Kirke i København*. Kirken havde i knap tre måneder været hjemsted for 282 afviste irakiske asylansøgere. Projektet kan trods den brutale politirydning umuligt affejes som mislykket, hvilket både bogen og denne omtale kredser om.

En elegant grafisk opsætning skaber rammen for bogens 316 siders forskelligartede tekster fordelt på syv afsnit, hvor forskellige syn på dansk asylpolitik kobles til selve Kirkeasyl-projektet. På den måde er der ikke blot tale om en beskrivelse af selve projektet, for "*Kirkeasyl kastede lys over konsekvenserne af den hårde kurs mod verdens flygtninge*," som det står i bogens sidste tekst.

Nære relationer som modstandspraksis

Omtalen af bogen i visAvis blev fulgt af en citatcollage. Nu, et halvt år efter, hvor bogen er udkommet, må der igen citeres for at kunne beskrive den insisterende nødvendighed bag mange af bogens udtryk. De forskellige genrer - fra dagbogsnotater, personlige beskrivelser og fotos til nøgterne beskrivelser af arbejdsgrupper, taler og teoretiske overvejelser - er præget af behovet for at dokumentere. I bogens første afsnit, *Livet i Kirken*, beskriver Said således, hvordan lejrlivet stod i stærk kontrast til oplevelserne i kirken:

"I al den tid, jeg har boet i danske asylcentre, har jeg mødt folk fra hele verden, men ikke nogen danskere. I Brorsøns Kirke fik jeg mulighed for at blive venner med danskere i alle aldersgrupper."

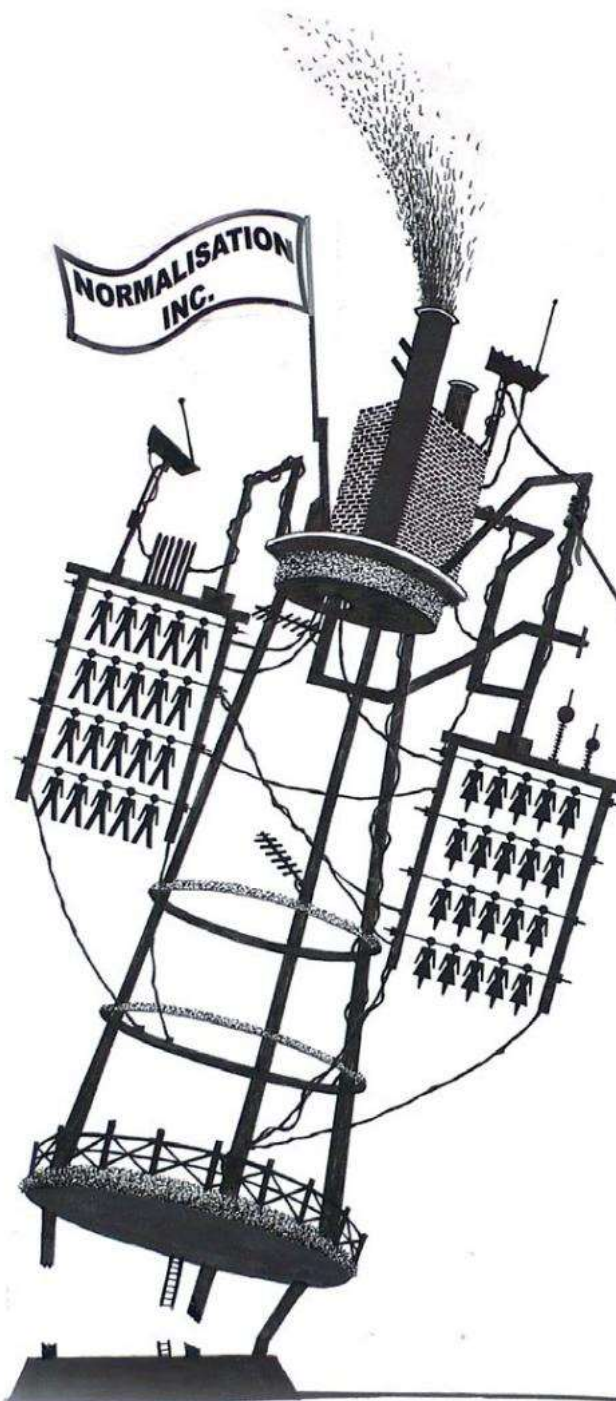
I en anden tekst forklarer Rojda:

"Det føltes, som om vi ved at gå med i kirken tog ansvaret for vores eget liv, til trods for at der jo stadig var meget, vi ikke kunne gøre. Og vi følte os trygge i kirken. Vi stolede på folk."

I aktivisternes dagbogsnotater får man også en god fornemmelse af dagligdagen i kirken, som spændende vidt fra, hvordan

"M lavede morgenmad til mig. (...) Vi spiste kogt æg, feta og ristet brød, og han fortalte mig om tomatplanterne, der engang groede på de flade tage i Bagdad,"

Andre gange lurer sammenbruddet lige om hjørnet som en konsekvens af de nære relationer aktivisterne opbyggede til de pressede irakere:

“Der var en kvinde der var ked af det, imens de stod og skændtes. Hun rystede på hovedet og så trist ud, og da jeg rørte hendes ben, satte hun sig ved siden af mig og græd. Jeg kan ikke huske, hvad hun hedder, men nu smiler hun til mig, hver gang jeg ser hende. Da jeg kom hjem til A og K kl. 22, kunne jeg ikke lade være med at græde.”

Personlige beretninger som disse følges op af teoretiske og praktiske overvejelser, f.eks. om de antiracistiske praksisser, der lå til grund for den daglige gang i kirken:

“Kirkeasyls fysiske rum gjorde op med den kropslige og sociale adskillelse, som asyllejrpolitikken medfører. (...) Ved at have noget i klemme og derved engagere sin krop og sine følelser i en relation fralægger man sig privilegiet i at være uberørt. Et privilegium, der opretholder opdelingen mellem neutrale hjælpere og markerede ofre.”

Således kortlægges den interne organisering af livet i kirken. Selvom intentionen var et opgør med *dem* og *os*, er det hele tiden klart, hvilken form for kirkeborger der udtaler sig. Dette peger på, at arbejdet med og mod den interne magtrelation ikke kunne undgå at blive præget af aktivisterne og irakernes forskellige samfundspositioner, hvilket kirkerydningen ses som en manifestation af:

“Et fællesskab, der den nat bliver ødelagt af politiets kæder, slag og magt. (...) Vi bliver delt op i dem, der er spærret inde i kirken og ikke kan undslippe politiets overgreb, og dem, der sidder ned og ved, at politiet på et tidspunkt vil holde op med at slå. Vi holder op med at høre sammen.”

Mediestrategi

Selvransagelsen, der fulgte i kølvandet på rydningen, dokumenteres i bogens sidste afsnit, *Vi tabte og vi vandt*. Kirkeasyl fik massiv presseomtale og satte asylpolitikken til diskussion, men kravet om opholdstilladelse blev ikke indfriet. Pressegruppens arbejde beskrives nøjternt og kan næsten ses som en slags strategisk vejledning til kommende projekter. Afsnittet giver af og til udtryk for, at den offentlige opmærksomheden omkring 282 af de mennesker, der ellers er gemt væk fra offentligheden, var en sejr sig selv. Bogens omslag er da også et foto fra den folkelige demonstration mod rydningen, hvor 25.000 gik på gaden. Danmark blev råbt op og konsekvenserne af den danske asylpolitik blev fremvist i en overskuelig ramme for en broget offentlighed, hvor næstekærlighed og anstændighed kom i fokus, som det ses i talerne af Carsten Jensen og Broisøns Kirkepræsten Per Ramsdal. Den overordnede humanistiske appel i afsnittets blødere dele står umiddelbart i skarp kontrast til den billedlige dokumentation af politivold - fotografier af blodige sår og grønne mærker, som kunstgruppen AW har samlet under billedserien *Mærker*, samt et stort foto af godt femten væbnede betjente, der med køller tæsker løs på siddende demonstranter, der forholder sig passivt. Passiviteten var en del af en strategisk overvejelse:

“Vi havde holdt møder i ugevis og havde lagt en strategi i tilfælde af en rydning. Vi skulle iscenesætte begivenheden, så politiet tydeligt fremstod som brutale og illegitime, hvis de kom. Det kunne bedst gøres ved, at de fremstod aggressive, mens vi fremstod passive. Hvis de stod op, og vi sad ned. Hvis de tæskede, og vi tog imod.”

I medierne hørte man efterfølgende om væbnede politibetjente, der tæskede løs på demonstranter, der kæmpede for medmenneskelighed. Det holder bogen med sin billeddokumentation fast i. Projektets mediestrategiske forløb samt rydningen blev altså ikke kun forstået som en fiasko, men også som en sejr i kraft af den offentlige afsløring af systemets brutalitet.

Mindesten eller brugsgenstand

Et halvt år efter udgivelsen må man nødvendigvis spørge, hvordan bogen bidrager til det samlede projekt. Hvis man går med på præmissen om, at Kirkeasyl ikke skal afsluttes og indkapsles, men bruges til at se frem mod nye asylaktivistiske bevægelser, er de selvrefleksive tekster klart bogens stærkeste. I stedet for at fremstille en mere intern selvkritik har man på godt og ondt valgt at appellere bredt og stadig forpligtede en større offentlighed gennem rørende personlige beretninger. Dog vil jeg mene, at et ottende afsnit med fokus på nye tiltag havde været på sin plads. Bogen har en tendens til at ville afslutte de gode initiativer. Læsers ansvar for at undgå at gøre bogen til en mindesten er derfor stort. Det er ikke en bog, der bør lukkes. Den skal ligge fremme og huske os alle på, hvor grelt det trods en ny regering stadig står til på asylområdet. Mange af teksterne leverer vigtige strategier for en ny tilgang til asylpolitisk handling. Og de skal bruges. Så længe Kirkeasyl – en kamp for ophold anses som en værdifuld brugsgenstand frem for et lukket værk, der sørges ved en gang om året, er den et indsigtfuldt og uomgængeligt supplement til en af de vigtigste begivenheder i dansk asylpolitisk historie.

“Kirkeasyl – en kamp for ophold”, 315 sider med foto og illustrationer, Bogforlaget Frydenlund, 2011.

